

V Bruseli 26. júna 2018
(OR. en)

10555/18

ELARG 41
COWEB 102

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	10374/18
Predmet:	ROZŠIROVANIE A PROCES STABILIZÁCIE A PRIDRUŽENIA – závery Rady

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o rozširovaní a procese stabilizácie a pridruženia prijaté Radou 26. júna 2018.

RADA PRE VŠEOBECNÉ ZÁLEŽITOSTI

ZÁVERY RADY O ROZŠIROVANÍ A PROCESE STABILIZÁCIE A PRIDRUŽENIA

1. Rada berie na vedomie oznámenie Komisie zo 17. apríla 2018 o politike rozširovania EÚ a správy týkajúce sa Čiernej Hory, Srbska, Turecka, bývalej Juhoslovanskej republiky Macedónsko, Albánska, Bosny a Hercegoviny a Kosova*. Rada víta uplatňovanie novej metodiky Komisie a zosúladenie jej cyklu podávania správ s hodnotením programov hospodárskych reforiem. Rada tiež berie na vedomie oznámenie Komisie „Dôveryhodná perspektíva rozšírenia pre krajiny západného Balkánu a väčšia angažovanosť EÚ v tejto oblasti“ zo 6. februára 2018.
2. Rada potvrdzuje svoj záväzok k rozširovaniu, ktoré je naďalej kľúčovou politickou oblasťou Európskej únie, a to v súlade s obnoveným konsenzom v otázke rozširovania schváleným Európskou radou 14. a 15. decembra 2006 a s nasledujúcimi závermi Rady. Tento proces naďalej predstavuje strategickú investíciu do mieru, demokracie, prosperity, bezpečnosti a stability v Európe. Osvojenie si základných európskych hodnôt a zaviazanie sa k nim je voľba, ktorá má zásadný význam pre všetkých partnerov usilujúcich sa o členstvo v EÚ. V súlade s uvedeným skutočnosťami Rada od partnerov očakáva, aby prevzali zodpovednosť, plne sa zaviazali k európskym hodnotám a dôsledne vykonávali potrebné reformy, a to v záujme svojich občanov. Na základe už dosiahnutého pokroku víta Rada záväzok, ktorý partneri zo západného Balkánu vyjadrili na samite v Sofii, a to, že podporujú vyhlásenie zo Sofie. Rada pripomína solúnsku agendu a vyhlásenie zo Sofie a pritom potvrdzuje, že EÚ jednoznačne podporuje európsku perspektívu partnerov zo západného Balkánu. EÚ je odhodlaná posilniť a zintenzívniť svoju angažovanosť na všetkých úrovniach s cieľom podporiť politickú, hospodársku a sociálnu transformáciu tohto regiónu, a to aj prostredníctvom zvýšenej pomoci na základe hmatateľného pokroku západného Balkánu v oblasti právneho štátu, ako aj v sociálno-ekonomických reformách. Kandidátskou krajinou a kľúčovým partnerom v mnohých oblastiach zostáva Turecko.

* Týmto označením nie sú dotknuté pozície k štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244/1999 a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

3. V súlade s predchádzajúcimi závermi Rady a v zmysle kodanských politických kritérií a procesu stabilizácie a pridruženia, ktorý zostáva spoločným rámcom pre vzťahy so západným Balkánom, Rada potvrdzuje, že v súlade s obnoveným konsenzom v otázke rozširovania je potrebná spravodlivá a dôsledná podmienenosť a zásada vlastných zásluh v kombinácii s kapacitou EÚ integrovať nových členov vo všetkých jej dimenziách.
4. Rada zdôrazňuje, že je naďalej potrebné zameriavať na základné reformy s cieľom riešiť pretrvávajúce štrukturálne nedostatky v oblasti právneho štátu, základných práv, hospodárskeho rozvoja a konkurencieschopnosti, ako aj posilnenie demokratických inštitúcií a reformu verejnej správy. Kľúčový význam majú aj naďalej dobré výsledky v oblasti vykonávania reforiem a konkrétne a hmatateľné výsledky v týchto kľúčových oblastiach, a to najmä pre celkové tempo prístupových rokovaní.
5. Právny štát predstavuje základnú hodnotu, na ktorej je založená EÚ a ktorá je jadrom procesu rozširovania, ako aj procesu stabilizácie a pridruženia. Na riešenie dôležitých výziev, ktoré pretrvávajú v tejto oblasti, najmä pokiaľ ide o zabezpečenie nezávislého, nestranného, zodpovedného a účinného súdnictva, a v oblasti boja proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti, ako aj ochrany základných práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám, nediskriminačného zaobchádzania s národnostnými menšinami a boja proti diskriminácii zraniteľných skupín, ako sú Rómovia a lesby, gejovia, bisexuálne, transrodové a intersexuálne (LGBTI) osoby, sú potrebné reformy. Mimoriadne vážne obavy naďalej vzbudzuje situácia v oblasti slobody prejavu a nezávislosti médií, ktorú je potrebné naliehavo riešiť rozhodným a účinným spôsobom. Je potrebné vykonať rýchle a konkrétne kroky, aby nedochádzalo k zastrašovaniu novinárov, vyhrážaniu sa novinárom a útokom na nich a riešiť takéto prípady, ak k nim dôjde. Ďalšie úsilie je potrebné, aj pokiaľ ide o zabezpečenie rodovej rovnosti a dodržiavanie práv žien, ako aj práv detí. Vyžaduje sa aj ďalší pokrok v oblasti reformy verejnej správy s cieľom posilniť a zlepšiť správu vecí verejných na všetkých úrovniach. Rada berie so znepokojením na vedomie tendencie bojkotovať parlamenty. Základnými prvkami dobre fungujúcej demokracie je aj naďalej zabezpečenie inkluzívneho politického dialógu, najmä s parlamentami, a pevnejšie postavenie organizácií občianskej spoločnosti. Rada zdôrazňuje význam slobodných, spravodlivých a transparentných volieb v súlade s normami OBSE.

6. Pokiaľ ide o hospodárske kritériá, Rada víta analýzu Komisie a súhlasí s tým, že je potrebné riešiť hlavné štrukturálne hospodárske a sociálne problémy. Rada vyzýva všetkých partnerov, aby základe svojich programov hospodárskych reforiem vykonávali opatrenia uvedené v spoločných záveroch z dialógu o hospodárskych a finančných otázkach medzi EÚ a partnermi zo západného Balkánu a Tureckom z 25. mája 2018. Hospodárske reformy a posilnenie právneho štátu prinášajú vzájomne sa posilňujúce výhody. Rada zdôrazňuje, že je dôležité riešiť štrukturálne výzvy, zlepšiť správu hospodárskych záležitostí, konkurencieschopnosť, podnikateľské prostredie, investičné podmienky, udržateľnosť verejných financií, rast a vytváranie pracovných miest. Rada opätovne zdôrazňuje, že je dôležité bojovať proti odlivu mozgov, vytvárať ďalšie príležitosti a zabezpečovať pozitívnu perspektívu pre mladých ľudí.
7. Základnými prvkami procesu rozširovania, ako aj procesu stabilizácie a pridruženía sú aj naďalej dobré susedské vzťahy a regionálna spolupráca. Rada víta dosiahnutý pokrok a opätovne zdôrazňuje význam regionálnej spolupráce, ktorý sa vyzdvihol aj na samite v Sofii, a to najmä v súvislosti s prepojením v rámci regiónu a vo vzťahu s EÚ. V plnej miere podporuje konštruktívne iniciatívy a štruktúry, ktorými sa posilňuje inkluzívna regionálna spolupráca. Rada vyzýva, aby sa vyvíjalo ďalšie úsilie zamerané na prekonanie dedičstva minulosti a na podporu zmierenia, a to aj prostredníctvom presadzovania atmosféry tolerancie. Je potrebné sa vyhnúť vyhláseniam a krokom, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť dobré susedské vzťahy a mierové urovanie sporov. Na to, aby sa zabezpečilo, že nevyriešené dvojstranné spory sa vyriešia, je potrebné rozhodné úsilie a čo najpevnejšie politické odhodlanie. Rada ďalej zdôrazňuje, že je potrebné, aby sa bez diskriminácie riešili domáce prípady vojnových zločinov, a tiež potrebné zaoberať sa beztretnosťou a zabezpečiť vyvodenie zodpovednosti, a to aj prostredníctvom zmysluplnej regionálnej spolupráce, plnej spolupráce s mechanizmom pre medzinárodné trestné tribunály a špecializovanými komorami a podporou ich činností. Nevyriešené spory a otázky by sa mali riešiť v súlade s medzinárodným právom a zavedenými zásadami vrátane dohôd o otázkach nástupníctva.

8. Rada pripomína význam ďalšieho prehĺbovania spolupráce v oblasti zahraničnej politiky a očakáva výraznejšie zosúladenie so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ, najmä v prípade záležitostí, pri ktorých ide o významné spoločné záujmy, ako sú napríklad reštriktívne opatrenia a riešenie hybridných hrozieb. Pristúpenie k EÚ je voľba, ktorá si vyžaduje uznávanie spoločných zásad, hodnôt a cieľov, ktoré sa Únia snaží podporovať vo svojom susedstve a mimo neho, vrátane dosiahnutia úplného zosúladenia so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou a zdržania sa akýchkoľvek krokov, ktoré sú s ňou v rozpore.
9. Rada uznáva, že pre občanov je dôležitá najmä liberalizácia vízového režimu, zároveň však nabáda Komisiu, aby ďalej pozorne sledovala plnenie všetkých podmienok stanovených pre liberalizáciu vízového režimu, a to aj prostredníctvom svojho mechanizmu nadväzovania. Rada pripomína mechanizmus pozastavenia a súčasne nabáda dotknuté orgány, aby zintenzívnili úsilie o riešenie prílevu zjavne neopodstatnených žiadostí o azyl.
10. Terorizmus, radikalizácia a organizovaná trestná činnosť naďalej predstavujú bezpečnostnú hrozbu pre EÚ a celý región. Rada v súlade s predchádzajúcimi závermi Európskej rady a Rady pripomína význam vonkajšieho rozmeru práce EÚ v oblasti boja proti terorizmu a ďalšieho posilnenia spolupráce s Tureckom a partnermi zo západného Balkánu v oblasti boja proti terorizmu, najmä pokiaľ ide o boj proti zahraničným teroristickým bojovníkom, boj proti financovaniu terorizmu, predchádzanie radikalizácii a boj proti nej, posilnenie hraničných kontrol a boj proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými a ľahkými zbraňami. Je tiež potrebné ďalej vyvíjať úsilie a dosiahnuť dobré výsledky v boji proti organizovanej trestnej činnosti. Rada pripomína podporu EÚ, najmä prostredníctvom integračného riadenia vnútornej bezpečnosti (IISG), a pritom naďalej vyzýva partnerov, aby vo všetkých týchto oblastiach zintenzívnili a presadzovali právne a operačné opatrenia.

11. Rada oceňuje obnovené úsilie Turecka a partnerov zo západného Balkánu o riešenie migračnej krízy a ich konštruktívnu spoluprácu, ktoré priniesli výrazné výsledky. Rada opakuje, že je nevyhnutné, aby sa ďalej vykonávalo vyhlásenie EÚ a Turecka a naďalej poskytovala podpora partnerom na západobalkánskej trase. Na zabezpečenie dostatočnej administratívnej kapacity a kapacity v oblasti presadzovania práva s cieľom riešiť migračné výzvy vrátane boja proti prevádzacstvu migrantov sú potrebné ďalšie opatrenia. EÚ bude v záujme posilnenia spolupráce v tejto oblasti i naďalej poskytovať finančnú podporu a technickú pomoc, a to aj prostredníctvom nástroja EÚ pre utečencov v Turecku.
12. Rada naďalej vyzdvihuje, že na zabezpečenie toho, aby verejnosť podporovala rozšírenie a chápala výhody a povinnosti, ktoré rozšírenie prináša, a aby sa zároveň riešila dezinformovanosť, je dôležitá strategická komunikácia. Rada zdôrazňuje že všetci partneri nesú zodpovednosť za to, aby jasne informovali o týchto výhodách a povinnostiach, ako aj o svojom záväzku k hodnotám a perspektívam EÚ. Pokračujúce úsilie EÚ a členských štátov má aj naďalej zásadný význam, a to aj pri vykonávaní účinnejšej politiky v oblasti strategickej komunikácie vo vzťahu k partnerom, ako aj k občanom EÚ, a to najmä prostredníctvom pracovnej skupiny StratCom Western Balkans.
13. Rada pripomína, že EÚ naďalej poskytuje finančnú a technickú pomoc procesu rozširovania a procesu stabilizácie a pridruženia, najmä v podobe nástroja predvstupovej pomoci (IPA II), ktorého hodnotenie v polovici trvania sa práve ukončuje. Pozornosť by sa mala naďalej sústreďovať na kľúčové priority a posilnenú súdržnosť medzi finančnou pomocou a celkovým pokrokom dosiahnutým v súvislosti s vykonávaním predvstupovej stratégie, a to aj prostredníctvom vyplatenia odmeny za výkon na základe dosiahnutého pokroku a výsledkov.
14. Rada víta, že sa začala vykonávať agenda priorít zo Sofie, ktorá vychádza z príslušných aspektov oznámenia Komisie prijatého 6. februára 2018.

ROZŠIROVANIE

ČIERNA HORA

15. Rada víta celkový pokrok dosiahnutý v prístupových rokovaniach s Čiernou Horou, v rámci ktorých sa doposiaľ otvorilo 31 z 35 kapitol a 3 kapitoly sa predbežne uzatvorili. Keďže sa dokončil inštitucionálny rámec a právny rámec je vo veľkej miere zavedený, mali by sa teraz v rámci celého systému právneho štátu dosahovať konkrétnejšie výsledky, ako aj výraznejšia a udržateľnejšia úspešnosť. Rada pripomína najmä skutočnosť, že celkové tempo prístupových rokovaní bude aj naďalej určované pokrokom dosiahnutým v súvislosti s kapitolami týkajúcimi sa právneho štátu a základných práv, ako sa stanovuje v rokovacom rámci. Čierna Hora by preto teraz mala zamerať reformné úsilie na plnenie predbežných kritérií pre kapitoly 23 a 24, ako aj na vykonávanie príslušných akčných plánov.
16. Rada dôrazne nabáda Čiernu Horu, aby ešte viac zintenzívnila boj proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti, praniu špinavých peňazí a obchodovaniu s ľuďmi vrátane účinného vyšetrovania, stíhania a právoplatných odsúdení a aby zlepšovala zaistovanie a konfiškáciu majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti. Nedávne útoky voči novinárom poukazujú na to, že je naliehavo potrebné, aby orgány zaručili bezpečné prostredie priaznivé pre slobodu prejavu a nezávislosť médií. Sú tiež potrebné ďalšie opatrenia na to, aby sa pokračovalo v reforme verejnej správy a aby sa posilnila nezávislosť inštitúcií.
17. Pokiaľ ide o hospodárske reformy, Rada v súlade so spoločnými závermi zo zasadnutia v rámci dialógu o hospodárskych a finančných otázkach medzi EÚ a partnermi zo západného Balkánu a Tureckom berie s uspokojením na vedomie neustály hospodársky rast a vyzýva Čiernu Horu, aby prijala opatrenia na zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti, zníženie vysokého verejného dlhu, zníženie deficitu obchodnej bilancie, urýchlenie reforiem v dôležitých oblastiach, ako je napríklad verejné obstarávanie a trh práce, ako aj zlepšenie podnikateľského prostredia.

18. Pokiaľ ide o voľby, je potrebné, aby sa orgány Čiernej Hory v záujme zvýšenia dôvery vo volebný rámec venovali všetkým nedostatkom, o ktorých informovali medzinárodní pozorovatelia, a aby si zachovali politický záväzok ku komplexnej a inkluzívnej reforme volebného procesu. Rada opakuje, že zodpovednosťou všetkých zúčastnených strán je vrátiť politickú diskusiu do parlamentu.
19. Rada s potešením víta, že Čierna Hora naďalej zohráva pozitívnu úlohu v rámci ďalšieho rozvoja regionálnej spolupráce a podpory dobrých susedských vzťahov.
20. Rada dôrazne vyjadruje uznanie Čiernej Hore za jej konzistentnú spoluprácu v otázkach zahraničnej politiky, a najmä jej neustále plné zosúladovanie so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ.

SRBSKO

21. Rada víta celkový pokrok dosiahnutý v prístupových rokovaníach, v rámci ktorých sa doposiaľ otvorilo 14 z 35 kapitol a 2 kapitoly sa predbežne uzatvorili. Rada pripomína, že pokrok súvisiaci s kapitolami týkajúcimi sa právneho štátu a základných práv, ako aj s normalizáciou vzťahov Srbska s Kosovom, ako sa stanovuje v rokovacom rámci, má zásadný význam a bude naďalej určovať celkové tempo prístupových rokovaní. Budúce reformy by malo aj naďalej usmerňovať vykonávanie predbežných kritérií pre kapitoly 23 a 24 a príslušných akčných plánov, čo povedie k dosiahnutiu uspokojivých výsledkov.
22. Rada víta, že srbská vláda potvrdila záväzok k integrácii do EÚ ako strategický cieľ. Teraz je rozhodujúce, aby sa o tejto strategickej voľbe aktívnejšie a jednoznačnejšie komunikovalo v rámci verejnej diskusie.

23. Rada naliehavo vyzýva Srbsko, aby výrazne zintenzívnilo reformné úsilie v oblasti právneho štátu, a to najmä s cieľom zabezpečiť nezávislosť a celkovú efektívnosť súdneho systému. Osobitný dôraz sa musí klásť na účinné vykonávanie reforiem v tejto oblasti, a to aj na konkrétne výsledky a udržateľnú úspešnosť v súvislosti s účinnými vyšetrovaniami, stíhaniami a právoplatnými odsúdeniami, najmä pokiaľ ide o boj proti korupcii, organizovanú trestnú činnosť a pranie špinavých peňazí. Rastúce obavy vyvoláva nedostatočný pokrok v oblasti slobody prejavu. Príslušné orgány by v prvom rade mali zaručiť bezpečné prostredie priaznivé pre nerušené uplatňovanie slobody prejavu a nezávislosti médií, a to aj zintenzívnením úsilia o vyšetrenie prípadov útokov na novinárov. Srbsko musí venovať osobitnú pozornosť plnému dodržiavaniu základných práv vrátane ochrany najzraniteľnejších skupín, ako aj nediskriminačnému zaobchádzaniu s národnostnými menšinami v celom Srbsku, a to najmä v oblastiach vzdelávania, používania menšinových jazykov, prístupu k médiám a náboženských obradov v menšinových jazykoch. Prípady nenávistných prejavov, zastrasovania a útokov by sa mali riešiť rýchlo a rozhodne. Rada opakovane vyzýva, aby sa účinne vykonávali príslušné strategické dokumenty. Okrem toho je potrebné posilniť transparentnosť, inkluzívnosť a kvalitu tvorby právnych predpisov, a to aj prostredníctvom podpory priaznivého prostredia pre občiansku spoločnosť. Naliehavo je potrebný ďalší pokrok, pokiaľ ide o riadne fungovanie nezávislých orgánov a demokratických inštitúcií vrátane parlamentného dohľadu, ako aj v súvislosti s ústavnými reformami. Rada v nadväznosti na posledné voľby zdôrazňuje, že v prvom rade je potrebné postupovať podľa odporúčaní medzinárodných volebných pozorovateľov. Rada tiež zdôrazňuje význam vnútroštátneho riešenia prípadov vojnových zločinov a plnej spolupráce s mechanizmom pre medzinárodné trestné tribunály.
24. Pokiaľ ide o hospodárske reformy, berie Rada v súlade so spoločnými závermi zo zasadnutia v rámci dialógu o hospodárskych a finančných otázkach medzi EÚ, partnermi zo západného Balkánu a Tureckom s uspokojením na vedomie pokrok, ktorý sa neustále dosahuje, a nabáda Srbsko, aby ďalej zlepšovalo podnikateľské prostredie, riešilo verejný dlh a pokročilo vo vykonávaní štrukturálnych reforiem, najmä v odvetviach energetiky a dopravy, trhu práce, daňovej správy a verejného obstarávania, ako aj reštrukturalizácie a privatizácie štátom vlastnených podnikov.

25. Pokiaľ ide o dialóg medzi Belehradom a Prištinou, ktorý EÚ podporuje, Rada víta skutočnosť, že obe strany sa voči vysokej predstaviteľke zaviazali, že budú pracovať na komplexnej normalizácii vzťahov, a to aj vo forme právne záväznej dohody, ktorá je kľúčom pre ich európsku cestu a má zásadný význam pre udržateľnú regionálnu stabilitu.
26. Rada víta, že po dlhom oneskorení sa začala činnosť riadiaceho tímu, ktorý má vypracovať stanovky združenia/spoločenstva samosprávnych celkov so srbskou väčšinou v Kosove, a to v súlade s dohodou z Bruselu z roku 2013 a s dohodou z augusta 2015, a očakáva, že obe strany sa konštruktívne do tohto procesu zapoja s cieľom urýchlene splniť tento dlhodobý záväzok. Rada vyzýva na čo najrýchlejšie prekonanie zostávajúcich prekážok vo vykonávaní dohody o energetike. Rady vzhľadom na pomalé tempo pokroku zdôrazňuje, že je dôležité ukončiť vykonávanie všetkých ostatných predchádzajúcich dohôd, a to najmä dohody o moste v Mitrovici, o integrovanom riadení hraníc a o vzájomnom uznávaní diplomov. Rada naliehavo vyzýva Srbsko, aby urýchlene v dobrej viere vykonalo svoju časť všetkých minulých dohôd a aby konštruktívne spolupracovalo s Kosovom pri formulovaní a vykonávaní budúcich dohôd. Rada víta vykonávanie dohody o spravodlivosti z jesene 2017, ktorou sa zabezpečuje fungovanie integrovaného súdnictva v Kosove a ponúka prístup k spravodlivosti pre všetky komunity. Rada bude naďalej pozorne sledovať pretrvávajúce odhodlanie Srbska dosiahnuť viditeľný a udržateľný pokrok v normalizácii vzťahov s Kosovom, aby Srbsko a Kosovo mohli pokračovať vo svojej európskej ceste a vyhli sa tomu, aby si navzájom bránili v úsilí v tomto smere, a aby obe krajiny mohli v plnej miere uplatňovať svoje práva a plniť si svoje povinnosti. Rada vyjadruje uznanie práci vysokej predstaviteľky zameranej na podporu dialógu a očakáva, že bude ďalej intenzívne spolupracovať so zúčastnenými stranami v záujme dosiahnutia komplexnej normalizácie.
27. Rada opätovne vyzýva Srbsko, aby v súlade s rokovacím rámcom postupne zosúladovalo svoje pozície so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ a aby v prvom rade zvrátilo súčasný klesajúci trend.

28. Rada tiež vyzýva Srbsko, aby sa zdržalo odchyľovania od spoločnej vízovej politiky EÚ, keďže nedávne praktiky, ako napríklad uzatvorenie dohôd o liberalizácii vízového režimu s určitými tretími krajinami, vyvolávajú obavy.
29. Rada víta, že sa Srbsko konštruktívne zapája do regionálnej spolupráce, a vyzýva ho, aby pokračovalo v úsilí o posilnenie dobrých susedských vzťahov.

TURECKO

30. Rada opätovne potvrdzuje význam, ktorý prikladá vzťahom EÚ s kľúčovým partnerom Tureckom. Je naďalej odhodlaná udržiavať otvorený a úprimný dialóg s cieľom riešiť spoločné výzvy a spolupracovať v kľúčových oblastiach spoločného záujmu, ako sú migrácia, boj proti terorizmu, energetika, doprava, hospodárstvo a obchod. Rada oceňuje významné úsilie Turecka, pokiaľ ide o poskytnutie útočiska viac ako 3,5 miliónu utečencov a o riešenie ich potrieb. Ďalšie vykonávanie vyhlásenia EÚ a Turecka, ktorým sa znižuje počet neregulárnych a nebezpečných prechodov a chránia životy v Egejskom mori, je v záujme oboch strán a má naďalej kľúčový význam. Prioritou naďalej zostáva posilnenie riadenia spoločných hraníc s EÚ. Kým sa nezačne úplne a účinne vykonávať dohoda o readmisii medzi EÚ a Tureckom vo vzťahu ku všetkým členským štátom, mali by sa náležite vykonávať existujúce dvojstranné dohody o readmisii a ustanovenia týkajúce sa readmisie v podobných dohodách a dojednaniach s členskými štátmi EÚ. Spolupráca v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí so všetkými členskými štátmi EÚ má aj naďalej zásadný význam.

31. Rada pripomína svoje závery z 18. júla 2016, v ktorých okamžite a dôrazne odsúdila pokus o štátny prevrat 15. júla a vyjadrila solidaritu s tureckým ľudom a plnú podporu tureckým demokratickým inštitúciám. Neprimeraná miera a rozsah opatrení prijatých v nadväznosti naň však vyvolávajú vážne obavy. Rada pripomína medzinárodné normy a záväzky, ktoré Turecko podpísalo a ku ktorým sa zaviazalo, a vyzýva ho, aby bezodkladne zvrátilo negatívne trendy.
32. Rada má mimoriadne obavy v súvislosti s pokračujúcim a hlboko znepokojujúcim zhoršovaním sa situácie v oblasti právneho štátu a základných práv vrátane slobody prejavu. Úbytok nezávislosti a zhoršovanie fungovania súdnictva nemožno tolerovať, rovnako ako pokračujúce obmedzovania, zadržiavania, väznenia a iné opatrenia zamerané proti novinárom, akademickým pracovníkom, členom politických strán vrátane poslancov parlamentu, obhajcom ľudských práv, používateľom sociálnych médií a ďalším osobám, ktoré uplatňujú svoje základné práva a slobody. Rada opätovne zdôrazňuje hlboké znepokojenie nad týmto negatívnym vývojom a tým, že v Turecku sú stále zadržiavaní občania EÚ vrátane dvoch gréckych vojakov. Turecko sa musí urýchlene a účinne zaoberať týmito a mnohými ďalšími vážnymi nedostatkami a nevyriešenými problémami identifikovanými v správe Komisie. Turecko by tiež malo zintenzívniť spoluprácu s Radou Európy a jej príslušnými orgánmi a inštitúciami, riešiť ich kľúčové odporúčania a vykonávať všetky rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva v súlade s článkom 46 EDLP. Rada konkrétne berie na vedomie, že posledné zmeny tureckej ústavy kriticky posúdila Benátska komisia, ktorá dospela k záveru, že kontrola a rovnováha sú nedostatočné a že je ohrozené oddelenie právomocí.

33. Rada naďalej očakáva, že Turecko sa jednoznačne zaviazá k dobrým susedským vzťahom, medzinárodným dohodám, ako aj k mierovému urovnávaniu sporov, pričom sa v prípade potreby obráti na Medzinárodný súdny dvor. Rada pripomína a potvrdzuje predchádzajúce závery Rady a Európskej rady vo všetkých týchto aspektoch, a to vrátane záverov Európskej rady z 22. marca 2018, v ktorých ostro odsúdila pokračujúce nezákonné aktivity Turecka vo východnom Stredozemí a v Egejskom mori, záverov Rady z 11. decembra 2006, ako aj vyhlásenia z 21. septembra 2005, a pritom vyzýva Turecko, aby splnilo svoje záväzky vyplývajúce z rokovacieho rámca vrátane plného a nediskriminačného vykonávania dodatkového protokolu k dohode o pridružení voči všetkým členským štátom. Rada zdôrazňuje, že nevyhnutnosťou je uznanie všetkých členských štátov. Turecko sa musí vyhnúť hrozbám a činnostiam, ktoré poškodzujú dobré susedské vzťahy, normalizovať svoje vzťahy s Cypruskou republikou a rešpektovať zvrchovanosť všetkých členských štátov EÚ v súvislosti s ich pobrežnými vodami a vzdušným priestorom, ako aj všetky ich zvrchované práva, okrem iného vrátane práva na prieskum a ťažbu svojich prírodných zdrojov, v súlade s právom EÚ a medzinárodným právom vrátane Dohovoru OSN o morskom práve. Naďalej je veľmi dôležité, aby sa Turecko zaviazalo a prispievalo ku komplexnému riešeniu cyperského problému, a to vrátane jeho vonkajších aspektov, v rámci OSN v súlade s príslušnými rezolúciami BR OSN a zásadami, na ktorých je založená EÚ, ako aj s *acquis communautaire* a aby sa zdržalo akýchkoľvek činností, ktoré prispievajú k polarizácii v členských štátoch EÚ.
34. Rada opätovne vyzýva Turecko, aby postupne zosúladiť svoje pozície so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ a aby v prvom rade zvrátilo súčasný negatívny trend, a pripomína svoju pozíciu k pristúpeniu členských štátov k medzinárodným organizáciám.
35. Rada konštatuje, že Turecko sa vzdáva od Európskej únie. Prístupové rokovania s Tureckom sa preto v podstate zastavili a nie je možné zvažovať otváranie alebo uzavretie žiadnych ďalších kapitol a nepočíta sa so žiadnym ďalším úsilím o modernizáciu colnej únie medzi EÚ a Tureckom.

PROCES STABILIZÁCIE A PRIDRUŽENIA

BÝVALÁ JUHOSLOVANSKÁ REPUBLIKA MACEDÓNSKO

36. Rada víta, že krajina prekonala hlbokú politickú krízu, a to aj vďaka tomu, že pokračovala vo vykonávaní dohody z Pržina a značnému pokroku v súvislosti s naliehavými prioritami v oblasti reforiem. Rada víta skutočnosť, že od mája 2017 podnikala nová vláda aj v zložitej politickej situácii výrazné kroky zamerané na postupné obnovenie kultúry kompromisu oslovovaním všetkých zainteresovaných strán vrátane opozície, na posilnenie demokracie a právneho štátu, preukázanie skutočnej vôle vykonať reformu inkluzívnym a transparentným spôsobom, ako aj to, že sa na susedné krajiny obracala v duchu dobrých susedských vzťahov.
37. 11. decembra 2016 sa konali predčasné parlamentné voľby, a to v rámci dohody z Pržina, a v októbri 2017 sa uskutočnili miestne voľby. Rada berie na vedomie, že OBSE/ODIHR vyhodnotili, že tieto posledné voľby boli usporiadané na základe súťaže a že k uskutočneniu demokratických volieb prispelo dodržiavanie základných slobôd. Rada uznáva, že sa dosiahol pokrok pri riešení odporúčaní OBSE/ODIHR a obnovovaní dôvery občanov vo volebné procesy.
38. Rada víta prvý konkrétny pokrok, pokiaľ ide o obnovenie nezávislosti súdnictva, zlepšenie práce súdov a opatrenia nadväzujúce na prácu úradu špeciálneho prokurátora, čím sa začal naprávať nepriaznivý vývoj z predchádzajúcich rokov. Rada pripomína, že je dôležité pokračovať vo vyvodzovaní právnej zodpovednosti v prípade porušení práva, ktoré vyšli najavo na základe odpočúvania z roku 2015, ako aj súvisiacich nedostatkov v oblasti dohľadu, a že sa musí vyvodiť zodpovednosť za útok na parlament, ku ktorému došlo 27. apríla 2017. Rada nabáda, aby sa naďalej vykonávala stratégia reformy súdnictva a ďalej vyvíjalo úsilie zamerané na riešenie zostávajúcich odporúčaní, dosiahnutie ďalších konkrétnych výsledkov a zabezpečenie nezávislého fungovania súdnictva.

39. Rada berie s uspokojením na vedomie pokrok, ktorý sa dosiahol pri presadzovaní programu reforiem EÚ. Nabáda všetky strany, aby pokračovali v konštruktívnom dialógu a ďalej zvyšovali súčasné tempo reforiem, a to najmä v kľúčových oblastiach právneho štátu, ako sú boj proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti, reforma súdnictva, boj proti radikalizácii a terorizmu a reforma spravodajských služieb. Zdôrazňuje význam odpolitizovanej verejnej správy založenej na zásluhách, reformy volebného systému, slobody médií a posilnenia dohľadu nad výkonnou mocou. Rada tiež pripomína, že je dôležité, aby sa prebiehajúce a plánované reformy účinne vykonávali.
40. Rada víta konštruktívnu úlohu, ktorú občianska spoločnosť zohráva pri podpore procesov demokratickej transformácie, značné zlepšenie prostredia, v ktorom občianska spoločnosť funguje a záväzok vlády k skutočnému dialógu a inkluzívnosti. Rada pripomína význam dobrých vzťahov medzi etnickými skupinami, podporuje záväzok vlády a víta, že sa podniklo viacero krokov s cieľom vybudovať väčšiu dôveru medzi komunitami a ďalej vykonávať Ochridskú rámcovú dohodu.
41. Rada víta významné zlepšenia rámca na riadenie verejných financií a jeho transparentnosť. Rada tiež vyzýva túto krajinu, aby v súlade so spoločnými závermi v rámci dialógu o hospodárskych a finančných otázkach medzi EÚ, partnermi zo západného Balkánu a Tureckom riešila kľúčové výzvy, akými sú boj proti neformálnej ekonomike a korupcii, riešenie nedostatočného systematického a efektívneho presadzovania práva a netransparentný regulačný rámec, boj proti vysokej nezamestnanosti mladých ľudí a žien a modernizácia vzdelávacieho systému na všetkých úrovniach.
42. Rada s potešením berie na vedomie, že táto krajina dosiahla väčší súlad so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ a nabáda ju, aby ho ďalej prehľbovala.

43. Ako sa uviedlo v predchádzajúcich záveroch Európskej rady a Rady, zásadný význam má udržiavanie dobrých susedských vzťahov vrátane prerokovaného a vzájomne prijateľného riešenia otázky názvu krajiny, a to pod záštitou OSN. Rada rozhodne víta podpis dohody o názve krajiny s Gréckom, ktorým sa uzatvárajú dlhoročné rokovania, a očakáva ratifikáciu a vykonávanie tejto dohody. Rada tiež víta uzavretie zmluvy o priateľstve, dobrom susedstve a spolupráci s Bulharskom a zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa priebežne plnila. Vďaka týmto dvom zásadným krokom by sa mali vylúčiť akékoľvek nároky založené na historických dezinterpretáciách.
44. Rada sa vzhľadom na uvedený pokrok, najmä pokiaľ ide o vykonávanie dohody z Pržina, naliehavé priority v oblasti reforiem a pozitívnu dynamiku vytvorenú dohodou s Gréckom dohodla, že na uvedený pokrok, ktorý dosiahla bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko, bude reagovať kladne a vytýči cestu k začatiu prístupových rokovaní v júni 2019. Rada preto zdôrazňuje, že je bezpodmienečne potrebné, aby bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko naďalej vykazovala konkrétny pokrok týkajúci sa naliehavých priorít v oblasti reforiem a dosiahla ďalšie konkrétne výsledky v boji proti korupcii, a pritom si zachovala a prehlbovala súčasnú dynamiku reforiem. Rada na tento účel vyzýva Komisiu, aby pozorne monitorovala uvedené reformné úsilie bývalej Juhoslovanskej republiky Macedónsko a na základe výročnej správy Komisie posúdi pokrok. Rada pripomína, že rozhodnutie o začatí prístupových rokovaní s bývalou Juhoslovanskou republikou Macedónsko bude podliehať ukončeniu vnútroštátnych parlamentných postupov a schváleniu Európskou radou a hneď po rozhodnutí bude v závislosti od dosiahnutého pokroku do konca roka 2019 nasledovať prvá medzivládna konferencia. Rada zdôrazňuje, že toto posúdenie pokroku by malo zahŕňať ďalšie konkrétne a trvalé výsledky, najmä so zameraním na:
- reformy súdnictva a proaktívne vyšetrovania, stíhania a právoplatné odsúdenia v prípadoch korupcie a organizovanej trestnej činnosti, a to aj na vysokej úrovni;
 - reforma spravodajských a bezpečnostných služieb;
 - reforma verejnej správy.
- Rada berie na vedomie zámer Komisie začať potrebné prípravné práce.

ALBÁNSKO

45. Rada víta stabilný pokrok Albánska pri vykonávaní reforiem týkajúcich sa piatich kľúčových priorít: reformy verejnej správy, reformy súdnictva, boja proti korupcii, boja proti organizovanej trestnej činnosti a ochrany ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám a vlastníckych práv. Ako základ komplexnej reformy súdnictva prebieha inštitucionálna reštrukturalizácia súdnictva. Nové hodnotenie sudcov a prokurátorov (proces preverovania) pod dohľadom Medzinárodnej monitorovacej operácie už začalo prinášať prvé konkrétne výsledky, a to aj pokiaľ ide o vysokopostavených členov súdnictva. Rada nabáda Albánsko, aby pokračovalo v dobrej spolupráci s Medzinárodnou monitorovacou operáciou. Rada nabáda Albánsko, aby stavalo na pokroku, ktorý sa doposiaľ dosiahol, a intenzívne pokračovalo v reforme súdnictva s cieľom zvýšiť nezávislosť, zodpovednosť, profesionalitu a efektívnosť súdneho systému, najmä prostredníctvom ďalšieho napredovania v procese preverovania, ktorý má zásadný význam pre jeho úspech.
46. Rada víta úsilie o dosahovanie dobrých výsledkov v oblasti proaktívneho vyšetrovania, stíhaní a právoplatných odsudzovaní v rámci boja proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti, a pritom berie na vedomie, že rozkladanie skupín organizovanej trestnej činnosti je aj naďalej významným problémom. Rada zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa Albánsko ďalej usilovalo o hmatateľné a udržateľné výsledky, a to aj v konkrétnej oblasti boja proti pestovaniu drog a obchodovania s nimi. Rada nabáda Albánsko, aby naďalej a v hlbšej miere vyvíjalo úsilie o obmedzenie pestovania marihuany, a to vychádzajúc z prvých výrazných výsledkov, ktoré sa zaznamenali v posledných mesiacoch. Rada vyjadruje Albánsku uznanie za úzku a posilnenú spoluprácu s orgánmi presadzovania práva členských štátov EÚ a očakáva, že táto vzájomne prospešná prax bude pokračovať.

47. Rada tiež zdôrazňuje, že je potrebné, aby Albánsko vo všetkých týchto oblastiach zintenzívnilo úsilie a zabezpečilo, aby sa dosiahli ďalšie konkrétne výsledky aj v boji proti korupcii na vysokej úrovni, ako aj pri rozkladaní organizovaných zločineckých sietí. Na úspešné operácie presadzovania práva by mali systematicky nadväzovať súdne opatrenia. V rámci prebiehajúcej reformy súdnictva je ešte potrebné na základe už existujúceho právneho rámca zriadiť špecializované inštitúcie na boj proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti. Vykazovanie uspokojivých výsledkov, pokiaľ ide o proaktívne vyšetrovania, stíhania a odsúdenia v rámci boja proti organizovanej trestnej činnosti a korupcii na všetkých úrovniach, zostáva zásadným dlhodobým cieľom, ktorý si i naďalej vyžaduje ďalšie štruktúrované a konzistentné úsilie.
48. Rada opakuje, že sú potrebné účinné legislatívne a politické opatrenia na posilnenie ochrany ľudských práv a antidiskriminačných politík vrátane rovnakého zaobchádzania so všetkými menšinami a prístupu príslušníkov menšín k právam na celom území Albánska, a na zabezpečenie jednotného vykonávania rámcových právnych predpisov tým, že sa v príslušných vykonávacích predpisoch ošetrí všetky otvorené otázky vrátane práva na slobodnú sebaidentifikáciu. Rada tiež zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť účinné uplatňovanie vlastníckych práv.
49. Rada konštatuje, že na dosiahnutie pokroku pri uskutočňovaní programu reforiem v prospech občanov a posunutie krajiny bližšie k EÚ je aj naďalej kľúčový dôsledný a konštruktívny dialóg medzi vládou a opozíciou o reformách, ktoré súvisia s EÚ.
50. Rada opakuje, že Albánsko by malo zintenzívniť reformy zamerané na zvyšovanie konkurencieschopnosti a riešenie problému neformálnej ekonomiky. V súlade so spoločnými závermi zo zasadnutia v rámci dialógu o hospodárskych a finančných otázkach medzi EÚ, partnermi zo západného Balkánu a Tureckom nabáda Rada Albánsko, aby ďalej zlepšovalo podnikateľské a investičné prostredie, ako aj zabezpečilo presadzovanie vlastníckych práv, dôrazne presadzovalo fiškálnu konsolidáciu a posilňovalo daňovú správu. Rada víta istý pokrok, ktorý sa dosiahol v súvislosti s liberalizáciou trhu s energiou, dopravnou infraštruktúrou a digitalizáciou. Rada nabáda Albánsko, aby prijalo opatrenia na riešenie problému nakladania s odpadom.

51. Rada vyjadruje rozhodné uznanie Albánsku za to, že pokračuje v plnom zosúladi so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ. Rada víta záväzok a pokrok v oblasti boja proti terorizmu a boja proti násilnému extrémizmu a nabáda Albánsko, aby v úsilí nepoľavovalo.
52. Rada víta, že Albánsko sa naďalej konštruktívne zapája do regionálnej spolupráce. Rada tiež víta, že Albánsko zintenzívnilo dialóg so susednými krajinami zameraný na riešenie dôležitých dvojstranných otázok a zabezpečenie dobrých susedských vzťahov, ktoré zostávajú kľúčové.
53. Rada berie s potešením na vedomie, že Albánsko vynaložilo väčšie úsilie s cieľom zaviesť účinné opatrenia zamerané na boj proti vysokému prílevu zjavne neopodstatnených žiadostí o azyl, ktoré podávajú albánski občania v členských štátoch EÚ a krajinách pridružených k schengenskému priestoru. Tieto opatrenia sa musia ďalej presadzovať a tiež musí pokračovať spolupráca a dialóg s najviac postihnutými krajinami, a to kým sa nedosiahnu udržateľné výsledky.
54. Rada sa vzhľadom na uvedený pokrok, najmä pokiaľ ide o päť kľúčových priorít, dohodla, že na uvedený pokrok, ktorý dosiahlo Albánsko, bude reagovať kladne a vytýči cestu k začatiu prístupových rokovaní v júni 2019. Rada preto zdôrazňuje, že je naliehavo potrebné, aby Albánsko ďalej konsolidovalo pokrok dosiahnutý v reforme súdnictva, najmä prostredníctvom procesu preverovania, a dosiahlo ďalšie konkrétne výsledky v boji proti korupcii na všetkých úrovniach a v boji proti organizovanej trestnej činnosti, najmä pokiaľ ide o pestovanie drog a obchodovanie s nimi, ako aj udržanie a prehĺbenie tempa súčasnej reformy. To zahŕňa:
- ďalší pokrok pri opätovnom hodnotení sudcov a prokurátorov, a najmä dokončenie všetkých prioritných spisov a dokončenie zriadenia nezávislých súdnych štruktúr, ako sa to plánuje v ústavnej reforme;
 - dokončenie zriadenia osobitných orgánov, najmä Osobitnej štruktúry na boj proti korupcii a organizovanému zločinu (SPAK), Národného vyšetrovacieho úradu (NBI) a súdu;
 - posilnenie výsledkov v oblasti proaktívneho vyšetrovania, stíhania a právoplatných odsúdení v rámci boja proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti, a to aj na vysokej úrovni.

Rada na tento účel vyzýva Komisiu, aby pozorne monitorovala uvedené reformné úsilie Albánska a na základe výročnej správy Komisie pokrok posúdi. Rada pripomína, že rozhodnutie o začatí prístupových rokovaní s Albánskom bude podliehať ukončeniu vnútroštátnych parlamentných postupov a schváleniu Európskou radou a hneď po rozhodnutí bude v závislosti od dosiahnutého pokroku do konca roka 2019 nasledovať prvá medzivládna konferencia. Rada zdôrazňuje, že toto posúdenie pokroku by malo zahŕňať ďalšie konkrétne a trvalé výsledky, najmä so zameraním na otázku právneho štátu. Pokiaľ ide o voľby, Rada prikladá mimoriadny význam tomu, aby Albánsko riešilo ostávajúce odporúčania Úradu Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe pre demokratické inštitúcie a ľudské práva. Rada tiež pripisuje osobitný význam neustálemu úsiliu Albánska o zníženie počtu zjavne neopodstatnených žiadostí o azyl a tiež žiada Komisiu, aby zabezpečila, že sa táto skutočnosť zohľadní.

Rada berie na vedomie zámer Komisie začať potrebné prípravné práce.

BOSNA A HERCEGOVINA

55. Rada víta, že táto krajina dokončila vypracovanie odpovedí z dotazníka k stanovisku Komisie súvisiacich so žiadosťou Bosny a Hercegoviny o členstvo v EÚ prostredníctvom koordinačného mechanizmu a naliehavo vyzýva Bosnu a Hercegovinu, aby tento dôležitý mechanizmus naďalej využívala na prípravu jednotných a komplexných strategických dokumentov pre celú krajinu vrátane tých, ktoré sú požadované v rámci dohody o stabilizácii a pridružení. Rada pripomína, že hoci žiadosť Bosny a Hercegoviny o členstvo v EÚ z februára 2016 predstavuje strategický záväzok pokročiť na ceste do EÚ, musí sa urýchlene pretaviť do výsledkov komplexnej reformy v teréne. Rada víta, že v Bosne a Hercegovine sa prijalo niekoľko reforiem orientovaných na EÚ, ako napríklad v oblasti spotrebných daní, alebo pokiaľ ide o celoštátne stratégie v oblasti životného prostredia a rozvoja vidieka. Rada však so znepokojením konštatuje, že rozdeľujúca rétorika a predvolebná kampaň tempo reforiem výrazne spomalili, a to najmä pokiaľ ide o program reforiem.

56. Rada pripomína, že očakáva, že Bosna a Hercegovina zabezpečí plné a účinné vykonávanie programu reforiem v súlade s harmonogramom akčného plánu, ktorý v úzkej spolupráci s občianskou spoločnosťou schválili orgány Bosny a Hercegoviny, a to v prospech svojich občanov a v úzkej spolupráci s Európskou úniou, medzinárodnými finančnými inštitúciami a medzinárodnými partnermi. Vysokými prioritami sú aj naďalej inkluzívne sociálno-hospodárske reformy, posilňovanie právneho štátu vrátane posilnenia nezávislosti a nestrannosti, ako aj zodpovednosť, profesionalita a efektívnosť súdnictva, boj proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti, boj proti radikalizácii a terorizmu a boj proti neregulárnej migrácii, ako aj reforma verejnej správy v súlade s európskymi normami na všetkých úrovniach riadenia a ďalšie zlepšenie spolupráce medzi všetkými úrovňami verejnej správy.

Rada okrem toho vyjadruje poľutovanie nad nedostatočným pokrokom v oblasti slobody prejavu a budovania nezávislých médií a vyzýva Bosnu a Hercegovinu, aby zintenzívnila úsilie o vyriešenie tejto otázky.

57. Rada naliehavo vyzýva Bosnu a Hercegovinu, aby ako svoju najvyššiu prioritu prijala v súlade s medzinárodnými normami ustanovenia Trestného poriadku Bosny a Hercegoviny. Vyzýva aj na úplné prijatie zákona o konflikte záujmov, ako aj zákona o spravodajských službách.

58. Rada berie na vedomie oznámenie všeobecných volieb, ktoré sú naplánované na 7. októbra 2018. Rada vyjadruje poľutovanie nad neochotou dosiahnuť kompromis, ktorú doposiaľ politické strany prejavujú, a dôrazne vyzýva orgány Bosny a Hercegoviny, aby urýchlene zmenili volebný rámec s cieľom zabezpečiť realizáciu výsledkov volieb, ktoré sa budú konať v októbri 2018. V tomto ohľade musia všetci politickí predstavitelia prevziať zodpovednosť a nájsť riešenie s ohľadom na federálnu snemovňu národov. Rada sa domnieva, že k reformám volebného systému by sa malo pristupovať ako k dôležitej záležitosti v duchu dialógu, a preto tiež Bosnu a Hercegovinu vyzýva, aby vykonala odporúčania OBSE/ODIHR s cieľom posunúť krajinu smerom k európskym normám a zlepšiť demokratický proces budúcich volieb. Rada tiež uznáva, že ďalšie volebné otázky vrátane ustanovení o vypísaní miestnych volieb v Mostare a predsedníctva Bosny a Hercegoviny by sa mali riešiť v súlade s európskymi normami vo vhodnom čase po voľbách; v tejto súvislosti Rada pripomína, že by sa nemali podniknúť žiadne legislatívne ani politické kroky, ktoré by skomplikovali vykonanie rozhodnutia vo veci Sejdić – Finci a súvisiacich rozhodnutí. Tieto reformy však nebudú prekážať ďalšiemu vykonávaniu programu reforiem.
59. Rada ďalej opakuje, že je jednoznačne odhodlaná podporovať perspektívu členstva Bosny a Hercegoviny v EÚ ako jednotnej, zjednotenej a zvrchovanej krajiny, a nabáda všetky orgány a politické sily Bosny a Hercegoviny, aby prekonalí rozdeľujúcu rétoriku zakorenenú v minulosti, ukončili glorifikáciu odsúdených vojnových zločincov a aby aktívne presadzovali zmierenie, a to aj prostredníctvom vzdelávania. Rada nabáda Bosnu a Hercegovinu, aby sa ďalej aktívne zapájala do regionálnej spolupráce a budovania susedských vzťahov.

60. Rada víta pokrok týkajúci sa hospodárskeho rozvoja a konkurencieschopnosti. Rada však v súlade so spoločnými závermi zo zasadnutia v rámci dialógu o hospodárskych a finančných otázkach medzi EÚ a partnermi zo západného Balkánu a Tureckom vyzýva Bosnu a Hercegovinu, aby riešila kľúčové problémy, ako je slabý právny štát, stále slabé podnikateľské prostredie, chýbajúci spoločný hospodársky priestor, roztrieštené regulačné prostredie, rozsiahla a neefektívna verejná správa, značná miera neformálnej ekonomiky, chabý prístup k financiam v prípade niektorých segmentov hospodárstva, korupcia, nerovnováha na trhu práce s vysokou štrukturálnou nezamestnanosťou a nízkou mierou zamestnanosti spojená s nedostatočným vzdelávacím systémom, nedostatočné inštitucionálne kapacity a nepriaznivé investičné prostredie, a aby posilnila komplexný rámec na riešenie krízových situácií bánk. Rada tiež zdôrazňuje, že je potrebné, aby orgány Bosny a Hercegoviny vyvíjali väčšie úsilie v oblasti ochrany životného prostredia.
61. Rada vyzýva orgány Bosny a Hercegoviny na všetkých úrovniach, aby sa aktívne zapojili do prípravného procesu na základe stanoviska Komisie a poskytli vstupné údaje k žiadostiam Komisie. Rada pripomína, že Komisia musí pri príprave svojho stanoviska venovať osobitnú pozornosť vykonaniu rozhodnutia vo veci Sejdić – Finci. Rada uznáva, že ústava Bosny a Hercegoviny radí Bosniakov, Chorvátov a Srbov k štátotvorným národom (spolu s ďalšími), a opätovne zdôrazňuje, že sa musia plne zaručiť zásady rovnosti všetkých občanov a nediskriminácie. Rada sa k otázke procesu integrácie Bosny a Hercegoviny do EÚ vráti na základe budúceho stanoviska Komisie k žiadosti tejto krajiny o členstvo v EÚ.

KOSOVO

62. Rada zdôrazňuje význam dohody o stabilizácii a pridružení s Kosovom a nabáda, aby sa ďalej vykonávala. Táto výlučná dohoda EÚ, ktorou nie sú dotknuté pozície členských štátov k štatútu Kosova, poskytuje zmluvný rámec, v rámci ktorého EÚ a Kosovo zintenzívňujú vzájomnú spoluprácu a hodnotia vývoj svojich vzťahov. V súlade s európskou perspektívou tohto regiónu ponúka Kosovu príležitosť na udržateľný pokrok a zbližovanie sa s Úniou a vytvára obchodné a investičné príležitosti.
63. Rada víta, že kosovské zhromaždenie ratifikovalo v marci 2018 dohodu o vymedzení hraníc s Čiernou Horou, ktorá predstavuje splnenie jedného z kľúčových kritérií liberalizácie vízového režimu Kosova a významný úspech v duchu dobrých susedských vzťahov. Rada berie na vedomie zámer Komisie predložiť posúdenie posledného referenčného kritéria týkajúceho sa posilnenia výsledkov v boji proti organizovanej trestnej činnosti a korupcii a vyzýva Komisiu, aby podala správu o tom, či sú iné referenčné hodnoty aj naďalej splnené.
64. Rada víta, že voľby do parlamentu a do orgánov územnej samosprávy v roku 2017 boli vo všeobecnosti na väčšine miest v Kosove otvorené súťaži politických strán a dobre zorganizované. Kampaň však v mnohých komunitách kosovských Srbov poznačilo rozsiahle vzájomné zastrašovanie medzi Srbmi. Zo všeobecnejšieho hľadiska vyzýva Rada Kosovo, aby riešilo dlhodobé nedostatky volebného procesu, a riadilo sa pritom odporúčaniami volebných pozorovateľských misií EÚ, a to v úzkej spolupráci s inými medzinárodnými aktérmi vrátane OBSE/ODIHR.

65. Rada nabáda, aby sa vyvinulo väčšie úsilie zamerané na budovanie konsenzu v celom politickom spektre s cieľom pokročiť v súvislosti s európskym programom Kosova. Zhromaždenie by malo výrazne zlepšiť svoju výkonnosť ako hlavné fórum pre legislatívnu prácu, politický dialóg a zastupovanie, aj pokiaľ ide o jeho funkcie dohľadu. Rada vyjadruje obavy v súvislosti s opakovanými násilnými incidentmi v zhromaždení počas hlasovania o vytyčovaní hraníc.
66. Rada dôrazne vyzýva Kosovo, aby urýchlilo vykonávanie komplexných reforiem v záujme splnenia svojich záväzkov vyplývajúcich z dohody o stabilizácii a pridružení s cieľom v plnej miere využívať príležitosti, ktoré prináša. Rada vyzýva Kosovo, aby zdvojnásobilo úsilie o dôkladné vykonávanie európskeho programu reforiem, ktorý sa spustil v novembri 2016, s cieľom zlepšiť právny štát a sociálno-ekonomický rozvoj Kosova a dosahovať výsledky v súvislosti s vykonávaním dohody o stabilizácii a pridružení.
67. Rada víta zlepšenia v podnikateľskom prostredí a vyzýva Kosovo, aby v súlade najmä so spoločnými závermi zo zasadnutia v rámci dialógu o hospodárskych a finančných otázkach medzi EÚ, partnermi zo západného Balkánu a Tureckom zintenzívnilo úsilie v boji proti korupcii a neformálnej ekonomike, znížilo vysokú nezamestnanosť, najmä nezamestnanosť mladých ľudí, zlepšilo verejné obstarávanie, chránilo vlastnícke práva investorov EÚ, zabezpečilo účinné postupy vymáhania zmlúv, zlepšilo vzdelávanie, posilnilo inštitucionálne kapacity a posilnilo daňovú správu, ako aj celkovú odolnosť bankového sektora. V dôležitej oblasti energetiky je potrebné, aby Kosovo zvýšilo energetickú účinnosť, presadzovalo obnoviteľné zdroje energie a splnilo svoj záväzok odstaviť elektrárňu Kosovo A, jeden z najväčších zdrojov znečistenia na západnom Balkáne, okrem iného s cieľom zlepšiť kvalitu života.

68. Rada vyzýva Kosovo, aby urýchlene zintenzívnilo úsilie o zlepšenie uplatňovania zásad právneho štátu vrátane nezávislosti súdnictva a náležitého zákonného postupu. Rada konštatuje, že situácia na severe Kosova predstavuje mimoriadnu výzvu, najmä pokiaľ ide o boj proti zločineckým sieťam, ktorý si vyžaduje naliehavú a účinnú spoluprácu všetkých zúčastnených aktérov, a naďalej ju hlboko znepokojuje vražda Olivera Ivanovića v severnej Mitrovici, ku ktorej došlo v januári 2018. Zdôrazňuje, že je potrebné, aby páchatelia boli postavení pred súd. Kosovo tiež musí zintenzívniť boj proti organizovanej trestnej činnosti a korupcii. Rada vyjadruje obavy v súvislosti s deportáciou šiestich tureckých občanov bez dodržania ich zaručených práv. Rada berie na vedomie značný pokrok v boji proti radikalizácii, extrémizmu a terorizmu a vyzýva, aby sa v tomto úsilí pokračovalo. Rada v tejto súvislosti osobitne zdôrazňuje potrebu účinnej a intenzívnej regionálnej a medzinárodnej spolupráce vrátane spolupráce s Europolom a Eurojustom, pri plnom rešpektovaní ich pravidiel a bez toho, aby boli dotknuté pozície členských štátov týkajúce sa statusu.
69. Pokiaľ ide o reformu verejnej správy, je potrebné uplatňovať transparentné prijímanie do zamestnania na základe zásluh, povyšovanie a prepúšťanie založené na objektívnych kritériách, a to aj v prípade nezávislých inštitúcií a agentúr, aby sa zabezpečilo nezávislé fungovanie a účinné riadenie týchto orgánov. Je potrebné, aby sa na celom území Kosova zaistila účinná podpora a ochrana ľudských práv vrátane úplnej ochrany kultúrneho a náboženského dedičstva. Je potrebné riešiť začlenenie a ochranu osôb patriacich k menšinám vrátane ďalšieho úsilia o vykonávanie existujúceho právneho rámca a zaistiť bezpečné prostredie a ochranu ich vlastníckych práv, ako aj posilňovanie sociálnej súdržnosti.
70. Pokiaľ ide o dialóg medzi Prištinou a Belehradom, ktorý EÚ podporuje, Rada víta skutočnosť, že obe strany sa voči vysokej predstaviteľke zaviazali, že budú pracovať na komplexnej normalizácii vzťahov, a to aj vo forme právne záväznej dohody, ktorá je kľúčom pre ich európsku cestu a má zásadný význam pre udržateľnú regionálnu stabilitu.

71. Rada víta, že po dlhom oneskorení sa začala činnosť riadiaceho tímu, ktorý má vypracovať stanovy združenia/spoločenstva samosprávnych celkov so srbskou väčšinou v Kosove, a to v súlade s dohodou z Bruselu z roku 2013 a s dohodou z augusta 2015, a očakáva, že obe strany sa konštruktívne do tohto procesu zapoja s cieľom urýchlene splniť tento dlhodobý záväzok. Rada vyzýva na čo najrýchlejšie prekonanie zostávajúcich prekážok vo vykonávaní dohody o energetike. Rady vzhľadom na pomalé tempo pokroku zdôrazňuje, že je dôležité ukončiť vykonávanie všetkých ostatných predchádzajúcich dohôd, a to najmä dohody o moste v Mitrovici, o integrovanom riadení hraníc a o vzájomnom uznávaní diplomov. Rada naliehavo vyzýva Kosovo, aby urýchlene v dobrej viere vykonalo svoju časť všetkých minulých dohôd a aby konštruktívne spolupracovalo so Srbskom pri formulovaní a vykonávaní budúcich dohôd. Rada víta vykonávanie dohody o spravodlivosti z jesene 2017, ktorou sa zabezpečuje fungovanie integrovaného súdnictva v Kosove a ponúka prístup k spravodlivosti pre všetky komunity. Rada bude naďalej pozorne sledovať pretrvávajúce odhodlanie Kosova dosiahnuť viditeľný a udržateľný pokrok v normalizácii vzťahov so Srbskom, aby Kosovo a Srbsko mohli pokračovať vo svojej európskej ceste a vyhli sa tomu, aby si navzájom bránili v úsilí v tomto smere, a aby obe krajiny mohli v plnej miere uplatňovať svoje práva a plniť si svoje povinnosti. Rada vyjadruje uznanie práci vysokej predstaviteľky zameranej na podporu dialógu a očakáva, že bude ďalej intenzívne spolupracovať so zúčastnenými stranami v záujme dosiahnutia komplexnej normalizácie.
72. Rada pripomína, že pokrok v procese normalizácie vzťahov so Srbskom je základnou zásadou dohody o stabilizácii a pridružení a tvorí základ rozvoja vzťahov a spolupráce medzi EÚ a Kosovom.
73. Rada pripomína, že ju hlboko znepokojuje pokus o zrušenie zákonov o špecializovaných komorách v Kosove, a pritom nalieha, aby si Kosovo ponechalo záväzok zriadiť špecializované komory, a to v plnom súlade so svojimi medzinárodnými záväzkami a ako spôsob, ako preukázať skutočné úsilie o zabezpečenie právneho štátu, základných slobôd, spravodlivosti a zmierenia.

74. Rada víta dohodu o predĺžení misie EULEX do júna 2020. Vyzýva Kosovo, aby naďalej úzko a účinne spolupracovalo s misiou EULEX a aktívne prispievalo k úplnému a ničím neobmedzenému výkonu jej mandátu.
75. Rada víta uzavretie a nadobudnutie platnosti rámcovej dohody medzi Európskou úniou a Kosovom o všeobecných zásadách účasti Kosova na programoch Únie a zdôrazňuje, že je dôležité, aby Kosovo plne využívalo výhody týchto programov. Víta, že Kosovo sa zúčastní na programoch Erasmus+, COSME, Európa pre občanov a Kreatívna Európa.
-